

คำวินิจฉัยของ นายสุจินดา ยงสุนทร ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๒

วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๒

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่

ความเป็นมาและข้อเท็จจริง

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ ข้อเท็จจริงตามคำร้อง เอกสารประกอบคำร้องและหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งแจ้งรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับพรรคชีวิตใหม่ ปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่ เป็นพรรคการเมือง ซึ่งภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่ คือ ภายในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของระยะเวลาที่พรรคชีวิตใหม่ต้องดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กล่าวคือ (๑) ให้มีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และ (๒) ให้มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา แต่เมื่อครบกำหนดเวลา ๑๘๐ วันดังกล่าวแล้ว พรรคชีวิตใหม่ ยังมีได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองครบ ๔ สาขา ใน ๔ ภาค และยังไม่ได้ดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ทั้งนี้ มีเหตุให้ยุบพรรคชีวิตใหม่ตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ หัวหน้าพรรคชีวิตใหม่ได้มาขอรับสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ (ซึ่งสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญกำลังเตรียมจัดส่งให้กับพรรคชีวิตใหม่) ในขณะเดียวกันก็ได้ยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ มีข้อความดังนี้

(๑) พรรคไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองร้องมาจริง

(๒) เหตุที่ไม่ได้นั้น เนื่องจากข้อบังคับในเรื่องการจัดตั้งสาขาพรรค ทางพรรคได้กำหนดเงื่อนไขไว้ไม่เหมาะสมกับพรรคตั้งใหม่ จึงทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้

(๓) ข้อบังคับที่ให้มีการเก็บค่าบำรุงในระยะเริ่มต้นเลยกลายเป็นอุปสรรคที่จะหาสมาชิกพรรค

(๔) ไม่คัดค้านคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองแต่อย่างใด ยินดีให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการเป็นไปตามคำขอของนายทะเบียนพรรคการเมือง

การรับเรื่องไว้พิจารณาวินิจฉัย

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ ดังกล่าว บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

(๑).....

(๒).....

(๓).....

(๔).....

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตาม....มาตรา ๒๘....

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน....(๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

.....”

ในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมือง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคปฏิรูปนั้น ข้าพเจ้าเป็นเสียงข้างน้อยเสียงหนึ่งที่ได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ สั่งยุบพรรคการเมืองได้ และไม่ชอบที่จะรับคำร้องของนายทะเบียนไว้พิจารณา ทั้งนี้ เพราะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๑๔๕ (๓) ของรัฐธรรมนูญ จึงเป็นอันใช้บังคับมิได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ดี โดยที่เสียงข้างมากขององค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคการเมืองได้ตามมาตรา ๖๕ (๕) ที่กล่าว ซึ่งคำวินิจฉัยนี้ย่อมมีผลผูกพันเป็นบรรทัดฐานตามมาตรา ๒๖๘ ของรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าจึงจำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยในเนื้อหาของคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองในกรณีนี้ต่อไป

คำวินิจฉัย

เมื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง เอกสารประกอบคำร้อง การชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำชี้แจงของพรรคชีวิตใหม่แล้ว เห็นว่ามีเหตุตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖๕ (๕) เกิดขึ้นกับพรรคชีวิตใหม่จริง กล่าวคือ ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชีวิตใหม่ พรรคชีวิตใหม่ไม่สามารถ จัดตั้งสาขาพรรคครบ ๔ สาขา ใน ๔ ภาค และไม่สามารถมีสมาชิกพรรคตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ตามที่ กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ อีกทั้งพรรคชีวิตใหม่เองก็ยินดีให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการตามคำขอของนายทะเบียนพรรคการเมือง ฉะนั้น กรณีจึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว

ด้วยเหตุผลที่กล่าว จึงวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะมีคำสั่งยุบพรรคชีวิตใหม่ตาม คำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง

นายสุจินดา ยงสุนทร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ